Cumhuriyet

İSTANBUL — CAĞALOĞLU

17 nci yıl sayı: 5996

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı: 24299 - 24290

Cumartesi 19 Nisan 1941

BUGÜN

3 üncüde

Sohbet

Yazan: Nurullah Ataş

Yugoslavyanın mukadderatı

Yugoslavya, Avrupanın ortasında bir isyan bayrağı gibi yükselip sallanmakta devam eden manzarasile kendi hesabına ve insanlık namına hizmetlerin en büyüğünü ifa etmiş bulunuyor.

Berlin haberleri en fazla kuvvetlerile Saraybosna üzerine çekilen Yugoslav ordusunun teslim olmağa karar verdiğini bildirdi. Bu, millî şerefi namına ayaklanan asil memleketin kahraman ordusu için bütün dost kalbler tarafından teessürle karşılanacağında şüphe olmıyan çok hazin bir akıbettir. Bununla beraber bu macerada Yugoslavya hürriyet ve istiklâlin manasını pek iyi bilen bir millet olarak kendisine düşen yüksek vazifenin icablarını yerine getirmiş olmakta hale aid teselli, istikbale aid emniyet bularak hiç olmazsa vicdan rahatına mazhar olacaktır. Yugoslavyanın müstakil devlet mukadderatı ancak millî şuurunun emir ve işaret ettiği yolda tahakkuk edebilirdi. Gene de öyle tahakkuk edecektir. Şimdi şeklen Yugoslavya mağlûb olmuş ve paramparça kılınmış olsa dahi.

Filhakika Yugoslav milleti Tsvetkoviç hükûmetinin imzaladığı Üçlü Pakta iltihak kararile müstakil devlet olmak iradesine veda ederek haricin emirlerine tâbi bir eyalet memleketi haline geleceğini gördü, ve manzaranın fecaati karşısında ihtiyarsız isyan ederek devleti bu hale düşüren hükûmeti bertaraf etti. İşte Yugoslavyanın telâkkiye göre cinayet veya fazilet olan hareketi bundan ibarettir. Memleketleri harab ve perişan, güzel payitahtları hâkle yeksan olmuş olsa dahi Yugoslav vatanperverlerinin bu hareketlerinden hiç bir zaman pişmanlık duymıyacaklarında şüphemiz yoktur. Milliyeti şuuruna ermiş bir millet hürriyet ve istiklâlden mahrum köleler haline inemez de onun için.

Şimdi daha fena olmadı mı diye düşünecekler bulunabilir. Asla. Kendiliğinden esareti kabul eden bir millet bu zilletten kolay kolay kurtulamazdı. Boynunu esaret boyunduruğuna uzatacak yerde isyan bayrağını kaldıran bir milletin er geç bu hakkını tanımak mecburiyeti muhakkaktır. Böyle bir millet o neticeyi istihsal etmedikçe isyan halinden çıkmış olamaz. O hakkını ihkak ettirinceye kadar asi bir ruhla yaşayacak ve onu bu haklı ulvî davasında sonuna kadar tutmak hürriyet ve istiklâl müdafii büyük devletlerin birinci vazifeleri sırasında bulunacaktır. Bugünkü muvakkat akıbeti ne olursa olsun Yugoslavya hem vatan toprakları bütünlüğünü, hem hürriyet ve istiklâlini hak etmiş bir millet ve memlekettir.

Kahraman Yugoslav ordusu baskına uğradı ve ihanetlere kurban gitti. İlk ihaneti kendi devlet adamlarından görmüştü. Bunlar memleket müdafaasını hazırlayacak yerde hürriyet ve istiklâli hiçe sayan politika oyunları oynamayı tercih eylemişlerdi. Son ihanetler düşmanlar elinde alet hain ve bozuk unsurlardan geldi. Şövalye Kral Aleksandr'ın Marsilyadaki katli faciasında baş rolü oynayan Paveliç sözümüz ona müstakil Hırvatistan devletinin reisidir. Kuvvetli Alman orduları kâfi değilmiş gibi her taraftan, dahilden ve hariçden Yugoslav birliğine hançerler havale edildi.

Bu şartlar içinde karşımızdaki muvakkat fâci neticeden dolayı şaşmağa yer yoktur. Fakat insanlığın büyük bir minnet ve şükran borclu olduğu Yugoslavya için bu hazin akıbetten dolayı ümidsizluğa düşmeğe de yer yoktur. Yugoslavyanın kendi müstakil millet ve devlet haysiyet ve şerefi için olduğu kadar demokrasi kozu için ihtiyar ettiği fedakârlık hem çok büyük, hem behemehal bir gün hakkı verilmesi zarurî sayılacak kadar ulvidir.

Düşünelim bir kere: Eğer Yugoslav inkılâbı olmasaydı Üçlü Paktla bu memleket -mahud garantilere rağmen- bütün mevcudiyetile Mihver emrinde bir memleket olacaktı. Muhtelif amiller arasında şerefli vazifesini ifa edemiyerek

YUNUS NADİ

(Arkası sahife 5 sütun 2 de)

Yunanistanda harekât sahasını ve ikinci müdafaa hattı olarak tahmin edilen mıntakayı gösterir harita

Londra taarruzuna mukabele

Berlin şiddetle bombalandı

Diğer üç mühim Alman limanile Şerburg'ta tersaneler tahrib edildi

Londra 18 (a.a.) — İngiliz hava kuvvetleri dün gece Berlin üzerinde bu harbin 39 uncu akınını yapmışlardır. Bundan evvelki akın 9/10 gecesi yapılmıştır.

Dahilî Emniyet Nazırı Morrison bugün bir nutuk söyleyerek demiştir ki:

«— İngiliz hava kuvvetlerine verilen son derece kudretli yeni bombalar dün gece Berlin üzerine atılmış ve bunlar şehrin merkezinde patlamıştır. Bizim de plânlarımız var. Bu plânlar tatbik edilecektir. Berlin bir plâna tevfikan bombardıman edilmiştir. Hitler bilmelidir ki Londrayı ne kadar bombardıman etmeğe hakkı varsa bizim de Berlini bombardıman etmeğe o kadar hakkımız vardır. Bu hakkımızın istikmaline intizaren şimdi Londra sür'atle eski halini bulunmakta ve Londra halkı her günkü tabiî halini almaktadır.»

Diğer 3 Alman üssü üzerinde

Londra 18 (a.a.) — Çarşamba gecesi Alman hava kuvvetleri Londrayı bombardıman ederken İngiliz hava kuvvetleri de Almanyadaki inşaat tezgâhlarına yapılan hücumların en şiddetlisini Bremen'e tevcih etmiş bulunuyordu. Aynı gece İngiliz hava kuvvetleri Wilhelmshaven, Cuxhaven ve Wesermunde de hücum etmişlerdir. Hücum beş saat sürmüştür. Gece çok karanlık olduğundan elde edilen neticenin teferruatını tesbit etmek mümkün olmamışsa da Bremen şehrinin üzerini kaplayan sisten sızan kızıl ışıklar sayesinde İngiliz pilotları düşmanın maruz kaldığı zarar hakkında bir fikir edinebilmişlerdir. Pilotlar evvelâ yangınlar çıkararak sahayı nisbeten aydınlatabilmişler ve ondan sonra bombalarını atmışlardır. Çıkan yangınların genişliği görülmüştür.

Şerburg'a yapılan ağır gündüz taarruzu

Londra 18 (a.a.) — Hava Nezaretinin tebliği:

Perşembe günü Blenheim tipinde bombardıman tayyarelerinden mürekkeb kuvvetli bir teşekkül birçok avcı filo-

(Arkası sahife 5 sütun 5 te)

İngiliz hükûmeti ilân ediyor

Eğer Atina ve Kahire bombalanırsa

Roma mütemadiyen bombardıman edilecek

Londra 18 (a.a.) — İngiliz Başvekâleti bu akşam aşağıdaki deklârasyonu neşretmiştir:

«Almanların Atina ve Kahireyi bombardıman tehdidleri karşısında Büyük Britanya hükûmeti şu cihetin iyice anlaşılamsını ister ki, bu iki şehirden birine veya diğerine taarruz edildiği takdirde Romanın muttarid bir tarzda bombardımanına tevessül edilecektir. Ve bu bombardıman, bir kere de başladı mı, harbin sonuna kadar devam edecektir. Papalığın bombardıman edilmemesi için azamî itina gösterilecektir. Bu babda icab eden en kat'î emirler verilmiştir. Fakat İngiliz hükûmetinin öğrendiğine göre İngiliz akını takdirinde bir İtalyan hava filosu İtalyanların ele geçirdiği İngiliz bombalarını Papalığın üzerine atmak için Romada hazır bulunmaktadır. Binaenaleyh bu kurnazlığı daha evvelden ilân etmek gerektir.

(Arkası sahife 5 sütun 2 de)

Atlantik adaları

Bir Amerikan askerî muharriri "icab ederse bunları cebren işgal etmeliyiz,, diyor

Nevyork 18 (a.a.) — Nevyork Herald Tribune gazetesinin askerî muharriri binbaşı Fielding Eliot, yazdığı bir makalede Amerikanın garbî Afrikadaki İngiliz, Fransız, Belçika müstemlekelerinin vaziyetlerini takviye etmesi lâzımgeldiğini kaydederek, mihver devletlerinin bu mıntakalara hulûlleri kabil olmadığını, maamafih Amerikanın garbî Amerikadaki sevkulceyş noktaların Almanların eline geçmesine müsaade edemiyeceğini yazıyor ve bu mak-

(Arkası sahife 5 sütun 4 te

Sollum ve Tobruk önlerinde

Mihver orduları ilerliyemiyor

Habeşistanda Dessi'-ye yaklaşan İngiliz ordusu İtalyanlarla temasa geldi

Kahire 18 (a.a.) — Resmî tebliğ:

Libyada, Tobruk ve Sollum civarındaki keşif müfrezelerimiz yeniden faaliyet göstermişlerdir. Düşman insanca ve zırhlı arabaca ağır zayiat vermiş ve İmparatorluk kıt'alarının pervasız ve azimli savaş kabiliyetini göğüs göğse yapılan çarpışmalarda öğrenmiştir.

Habeşistanda, yolların dinamitle atılmasına ve tabiî manialara rağmen ilerleyen kıt'alarımız şimdi Dessie'nin yirmi kilometre cenubunda düşmanla teması tesis etmişlerdir. Dessie şarkî Afrikada kalan düşman müstahkem mevkilerinden biridir.

Adis-Ababanın cenub ve cenubu şarkisinde ve şimalinde Neghelli ve Yavello istikametlerinde kıt'alarımızın ileri hareketi muvaffakiyetle devam etmek-

(Arkası sahife 5 sütun 4 te

Yugoslavya harabeleri üzerinde

Müstevlilerin toprak kavgaları başlıyor!

Bern 18 (a.a.) — Ofi: Yeni Hırvat devletinin hududları meselesi, Yugoslavyanın bozulmasının başlangıcındanberi, o derece günün meselesi mahiyetini almıştır ki Berlin, alâkadar mıntakalar ahalisine, askerî harekâtın diğer her türlü meselelerden daha evvel geldiğini ve askerî harekâta devam ettikçe siyasî meselelerin talik olunması icab eylediğini, bir çok defa hatırlatmak lüzumunu hissetmiştir.

Basler Nachrichten gazetesinin Berlin muhabirine göre, salâhiyettar Berlin mahfillerinin beyanatı bu merkezdedir.

(Arkası sahife 5 sütun 7 de

Yunan cephesi

Müthiş bir meydan muharebesi devam ediyor

Almanlar cidden korkunç taarruzlarına rağmen müttefik hattını söküp atamadılar

Yalnız İngiliz cephesine 10 fırka ile yapılan taarruz püskürtüldü, Almanların kaybı fevkalâde fazla...

Atina 18 (a.a.) — Atina radyosu tarafından neşredilen Yunan Matbuat Nezareti bülteninin mabadi:

«Düşman, tazyikını saatten saate fazlalaştırmaktadır. Fakat müttefikler hattının müdafilerinin cesareti ve muharibliği o derecede yüksektir ki, düşman, bu âne kadar hedefine varmağa muvaffak olamamıştır. Bu suretle muharebe hiç bir suretle neticelenmiş değildir.

İmparatorluk kuvvetlerinin solunda ve müttefikler hattının merkezinde bulunan Kalambaka'nın şimalinde, büyük Alman motörlü kuvvetleri, Yunan müdafaalarını delmek için bütün gayretlerini sarfetmektedir. Düşmanın kayıbları fevkalâde ağır olmuştur ve hücum dal-

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Mehmedcik

Göğü bir fecre sarar açtığımız bayraklar,
Yurdu, topraklara mıhlanmış adımlar saklar.

Çarpar ecdadımızın nabzı damarlarda bugün,
Koşar üç kıt'ada nal sesleri hâlâ Türkün!

Bir kâğıd parçası üstünde bakarken Hinde,
On asır, Gazneli Mahmûdu bulur kalbinde!

Yeni rü'yalara daldıkça bugün ırkım için,
Olurum, gölgesi dünyaya varan bir Timuçin!

Bendim Aydıncık önünden suya seccade salan,
«Yakasın Rûmilinin pençei himmetle alan!»

Bendim... elbet ki bugün yâdı ölümden de acı -
Dalkılıçlarla kılıçtan geçirenler Mohacı!

Adı üstünde, benimdir o şehirler, köyler,
Nice dağlar, tepeler, ismimi hâlâ söyler!

Bendim elbet şu Çanakkal'eyi göğsile tutan,
Kara topraklara evlâdını vermiş uyutan!

Giydi al kanları bir zırh gibi yıllarca etim,
Boğdu son düşmanı yurdumda benim iskeletim!

Bastığım yer mezarımdır diyen elbet ölmez!
Silinir, toprak olur belki.. Müebbet ölmez!

Bu çelik ruhu giyen etle kemikten madde,
Bir açılmaz granit kal'a çeker serhadde!

Yedi kat toprağın altile bizimdir bu diyar,
Can verirken bile, ecdadımızın ruhu duyar!

Kalbi Allaha dayanmış, dayanır dibciğine,
Güvenir on yedi milyon gene Mehmedciğine!.

Yusuf Ziya ORTAÇ

Dost Yunan milletinin büyük kaybı

Başvekil Korizis dün vefat etti

Dost ve kahraman Yunan milletinin kaybettiği Başvekil M. Korizis

Londra 18 (a.a. — Reuter: Atina radyosunun bildirdiğine göre, Yunan Başvekili Korizis, bugün vefat etmiştir.

(Cumhuriyet — Müteveffa M. Korizis, Kral Majeste George'la ve büyük Başvekil General Metaksas'la, ordunun ve bütün memleketin itimadını haiz yüksek bir devlet adamıydı. Maruf bir idareci ve maliyeci olan Korizis vaktile muhtelif memleket hizmetlerinde, devlet bankası umumî müdürlüğünde ve nazırlıklarda bulunmuştu. 29 kânunu-

(Arkası sahife 5 sütun 3 te

General Weygand

Afrikada yeni bir vaziyet

Fransız Fası Almanların eline geçiyor

Mütareke komisyonları üslere ve askerî ehemmiyette mevkilere şimdiden elkoydu

Londra 18 (a.a.) — News Chronicle gazetesinin Lizbon muhabiri, Almanların Fransız Fasında idareyi ellerine almak üzere olduğunu bildirmektedir. Bu muhabire göre, Almanlar Fasta yalnız askerî bir kontrol yapmakla iktifa etmiyorlar, aynı zamanda bu memleketin Atlantik sahillerinde hücum üsleri tesis ve tanzim ediyorlar. Bu üsler İngiliz gemilerine ve Atlantikteki Amerikan üslerine karşı kullanılacaktır.

Diğer taraftan Fransız Afrikasile Fransa arasındaki seyrüsefer de Almanların emri üzerine ve İspanya ile mutabık kalınarak Vichy hükûmeti tarafından yeniden vâsi mikyasta tanzim edilmektedir. Aynı muhabirin iddiasına nazaran General Weygand Alman kontrolunu bile bile görmemezliğe gelmekte ve Al-

(Arkası sahife 5 sütun 2 de)

DİKKAT VATANDAŞ!

Hepimiz her gün birçok adamlar görüyoruz, birçok adamlarla konuşuyoruz ve, kısacası, birçok adamlarla, şu veya bu şekilde olsun, hemen hemen daima temas halinde bulunuyoruz.

Biz bu adamlarla evvelce de konuşurduk. Teker teker hepsile dostuzdur ve hepsini severiz. Nihayet:

— Artık hiç kimse ile konuşmıyalım mı? suali sorulabilir.

***

Hayır; gene bütün dostlarımızla konuşmaya devam edelim. Fakat bunlarla eskiden ne konuşurduk? Güzel havadan, iyi sudan bahsederdik. Bazı kederlerimizden dem vururduk ve bazı eğlencelerimizi anlatırdık.

***

Şimdi gene öyle yapalım; ve başka şeylerden lâkırdı açmıyalım. Çünkü hepimiz uzak veya yakın vatan işlerile alâkadarız. Hepimiz az çok birşeyler biliyoruz.

Sizin bildiğiniz şey, size hiç bir şey değil gibi gelir.

Halbuki bu ufacık şeyler düşman için ekseriya büyük bir kıymeti haizdir.

***

Sizi, belki muhatabınız değil, fakat diğer dinleyenleriniz, aynı niyetle dinlemezler. Buna karşı yegâne çare, gene eskiden olduğu gibi, güzel sudan, iyi havadan ve müstakbel eğlencelerimizden bahsetmektir.

Fazlasını ne siz söyleyiniz!
Ne de size soran bulunsun!

Şilide bulunan iki Alman gemisi denize açılıyorlar

Santiago 18 (a.a.) — Şilinin Coquimbo limanında demirli bulunan her biri 1230 tonluk Bogota ve Quita Alman vapurları hareket etmek için müsaade istemişlerdir. Bu vapurların hemen demir alacakları zannedilmektedir.

39 uncu defa olarak çok ağır surette bombardıman edilen Almanyanın merkezi Berlinde, taarruzlara en çok hedef olan yerlerden şehrin merkezinde meşhur Anhalter garile, Potsdam şimendifer istasyonu

Birkaç söz

Bu dünya böyledir işte!

Fırtınalar. Gökyüzünden inen sağanak koca koca beldeleri hâk ile yeksan ediyor. Bir yıldırım darbesile binlerce insanın birden yok olduğunu görüyoruz. Her taraf kara bulutlarla örtülü. Dağlardan boşanan sel, asırlık ülkeleri temelinden sarsıyor.

Ve dehşet verici bu manzara içinde birer toz zerresi kadar hiç olan bizler, sakin günlerin hasretile yanıp tutuşmaktayız. Yemiş ağaclarının çiçek açtığı rüzgârsız bahçeleri anıyoruz. Tadını şimdi duyduğumuz o eski sevimli akşamları özlüyoruz. İsteyoruz ki, pembe duvağını karşı tepelerden sürüyerek çekilip giden güneş gümüş suları gene okşayarak uyutsun; ortalık yavaşça gölgelensin ve havada yıldızlar birer birer çapkınlığa çıkarken, biz, gene eskisi gibi, saadet fesadına uğramış karnımızı okşayarak tembel tembel gerinelim; hatta, arada bir canımız sıkıldığı zamanlar olsun, hasretle:

— Ah, ne olur biraz yıldırım ve şimşek, biraz değişiklik!

Diyelim!

Dünyayı kasıp kavuran fırtınanın, beldeleri ve kütleleri yerle bir ettiği şu buhranlı günlerde büyük bütüne nazaran birer toz zerresi olan bizler, vakit buldukça, o eski yumuşak günlerin hasretile yanıyoruz.

Fakat meraka düşmek çocukluktur. O günler elbet gene gelecek. Yemiş ağaclarının çiçek açtığı rüzgârsız bahçelerde yeniden dolaşacağız. Arka dağlardan sessizce çekilip giden güneş, Boğazın sularını okşayarak uyutacak ve çapkın yıldızlar birer birer hovardalığa çıkarken, biz, balkondan çocuklarımızı seyredeceğiz. Onların saadete doymuş, fırtına isteyen bakışları içimizdeki eski şarkıları uyandıracak.

Ortalık yavaş yavaş gölgelenecek ve biz bitmek bilmiyen yeni hasretlerin acısile için için gene yanacağız.

N.

Vak'ai Hayriye

Yazan: Salâhaddin Güngör

— 4 —

Habib Odabaşı el altından isyan hazırlayordu

Bir akşamüzeri isyancılar Okmeydanında toplanmağa başlamışlar; bir taraftan da yeniçeri ağasının evine suikasdciler yollamışlardı

Eşkinci yazılacak elli bir «orta» nın her birinden üçer nefer seçilerek meydana çıkarıldı. «Dua ve sena ile libasları giydirildi ve silâhları tevzi edildi.»

Sonra, fetvaemini, «teberrüken» besmele ile eline bir tüfek alıp, yeniçeri ağasına verdi. Ağa, tüfeği öpüp başına koyarak, sekbanbaşıya uzattı. Tüfek elden ele dolaşarak katarağalarına kadar geldi. Eşkinci neferleri, uzaktan yadırgayan bakışlarla, tüfeği seyrediyorlardı.

Gürcü Ahmed Efendi «savtı bülend» ile güzel bir dua etti. Fakat Gürcü hocanın duası, bunca asırlardanberi, diledikleri gibi hareket etmeğe alışan yeniçerileri, disiplin altına sokabilecek bir tesiri haiz değildi. Ocaklılar, daha o günden itibaren, kahvehanelerde ileri geri söylenmeğe başlamışlardı. İstanbul kadısına hemen «bir kıt'a fermanı âli» yazılarak «neşri eracif» in men'i lüzumu bildirildi.

Fakat, herkesin ağzı torba değildi ki büzmek kabil olabilsin. Böcekbaşılar vızır vızır her tarafta kol gezip, şüphelendklerini yakalayıp götürüyor, fakat müfsidler gene bildiklerinden şaşmıyorlardı.

Meğerse, eşkinci yazılmasına, can ve gönülden taraftar gibi gözüken bazı kimseler el altından halkın hissiyatını körükliyecek propagandalar yapıyor ve bir yandan da «sureti isyanı beyinlerinde müzakere» ediyorlarmış.

Daha Etmeydanında, askerin talimine başlandığı sırada, isyan patlak verecekmiş.

Fakat eski Bektaş an'anesi mucibince kazanı şerif ortaya gelmeden kul taifesinin gulûvv etmesi caiz olmadığından, hemen isyan bayrağının açılması münasib görülmemiş! Fakat mukadder hâdisenin tehirine birinci derecede sebeb olan şey başka idi. Asiler, iki taraflı olmuşlardı. Bir kısmı şöyle düşünüyordu: Biz hemen baş kaldıracak olursak elimize ne geçecek? Halbuki, bir müddet eşkinci neferatının çoğalmasını beklersek, toptan, tüfekten, cepaneden havli ganimetlere nail olmamız memuldür!

Fakat bu fikre itraz edenler de vardı. Bunlar da cevaben diyorlardı ki:

— Peki ama, eşkinciler çoğaldıkları halde devletin himayesine mazhar olacak ve belki de bize itaat etmiyecekler. O zaman daha müşkül vaziyete düşmüş olmıyacak mıyız?.

Bu iki zıd kanaati telif edebilmek müşkül olmuştu. Nihayet, asiler fesadcıların başı olan Habib odabaşının da iştirakile gizli bir meclis akdetmeğe karar verdiler. Otuz bir cemaatin odabaşısı olan Habib, Kapalıçarşıda, kerpiç hanında bir oda tutmuştu. Toplantı burada yapıldı. Habib odabaşı, yeniçeri zorbalarının en fazla sözü geçeni idi. Bundan evvel «sureti sadakat» ten görünerek padişahın silâhşorları arasına karışmıştı. Eşkinciler yazıldığı sırada Habib odabaşının, İstanbulda kalması münasib görülmedi. Onu, uzakça bir yerin mubayaacılığı ile taşraya aşırmak istediler. Fakat Habib odabaşı, başına geleceği anlamıştı. İstanbuldan ayrılmadığı gibi, bir gün «biperva» Babıâliye gelip Kethüda Beyin yüzüne karşı:

— Bana filânca mahallin mahsulünü verirsiz. Halbuki o mahallin mahsülü azdır. Benim haysiyetime şayan değildir. Anın yerine Selânik mubayaasını isterim! diye haykırmıştı.

Ondan sonra da:

— Vazifeniz başına niçin gitmiyorsunuz? diye soranlara türlü bahaneler buluyor, kimine «şer'î mevaniim var... Kimine düğünüm var!» diyerek ayak sürüyordu.

Habib odabaşının bir şeyler hazırlamakta olduğundan ilk defa şüphelenen yeniçeri ağası Celâleddin Ağa olmuştu. Alınan diğer bazı haberler de, Ağanın şüphelerini teyid ediyordu.

Dedikodular Sadrıazamın da kulağına gitmişti. Bir gece Boğaz muhafızı Ağa Hüseyin Paşayı yalısına davet etti ve eşkinci tahriri vesilesile ocaklının isyana kıyam etmeleri ihtimalini ileri sürerek, bu hususta ne düşündüğünü kendisinden sordu.

Hüseyin Paşa, zerre kadar zâfa düşülmesine taraftar değildi:

— Madem ki, diyordu, bu işe ittifakı umumî ile karar verilmiştir. Dönmek caiz değildir. Sebat ve ikdam gerektir!

Sadrıazam da zaten Ağa Hüseyin Paşadan bu cevabı bekliyordu. Derhal icab eden tertibatı aldırmağa başladı. Topçu, humbaracı, lâğımcılara haberler salındığı gibi, etrafa bir sıkıca mukayyed olmaları için tersane ocakları reisleri de vaziyetten agâh edildi. Boğaz muhafızları Ağa Hüseyin ve Mehmed İzzet Paşalar, Boğazdan üç bin kadar sekban askerini İstanbula kolayca indirebileceklerini söylüyorlardı. Halk yeniçerilerden nefret etmekte olduğu gibi ulema taifesinin de ocaklılarla arası iyi değildi.

Böylece biri gizli, öteki açıkca iki taraf da tedbirlerini alıp hazırlıklarını ikmal ile meşgul oluyorlardı.

Zikadenin dokuzuncu perşembe günü idi. Güneş, Eyüb selvilikleri arkasında henüz kaybolmuştu. Akşamın alaca karanlığı perde perde şehre yayılıyordu. Etmeydanında, ilk olarak tektük bir kaç kavuklu baş göründü. Bunlar âsilerin, ortalığı yoklamağa memur ettikleri kimselerdi. Arası çok geçmeden meydan, yüzlerce haşaratla doldu. Bunların en başında mahud Habib Odabaşı vardı. Peşisıra gelen arkadaşlarını durmadan isyana teşvik ediyordu:

— Arkadaşlar, fütur getirmeyin! Ocak namı kıyametedek kalkmaz! Göreyim sizi, Hacı Bektaş ocağını söndürmeyin!..

Fakat, bu sefer her nedense, ocakluda eski gayretten eser yoktu. Pek çoğu «sureti tereddüd» gösteriyordu. Kul kethüdası Hasan Ağa bile odabaşının davetine icabet etmemiş:

— Bizim yalnız gitmemiz olmaz. Bölük ağalarına haber gönderdim. Gelsinler de hep beraber varırız! diye Habibi başından defetmişti.

Gece saat altı sularına kadar asiler aralarında ne yapacaklarına bir türlü karar verememişlerdi. Bir aralık, Yeniçeri ağası Celâleddin Ağaya suikasd etmek üzere, Ağakapısına birkaç zorba gönderdiler. Zorbalar, ağanın evine girmiş, fakat selâmlığı, haremi, köşebucak aradıkları halde Celâleddin Ağayı ele geçirememişlerdi. Çünkü Yeniçeri ağası, kapının önündeki gürültüyü duyar duymaz konağının sapa bir yerinde olan ayakyoluna kapağı atarak izini kaybetmeğe muvaffak olmuş, asiler defolup gittikten sonra Süleymaniyede bir eve girip saklanmıştı.

(Arkası var)

İngilizlerin alacağı muhtelif mallar

İzmirde İngilizlerle temaslar yapılıyor

İngiliz korporasyonu memleketimizde muhtelif mahsullerden külliyetli miktarda mubayaata hazırlanmaktadır. Bu husuta İzmirde İngilizlerle İzmir ihracat birlikleri arasında temaslar yapılmaktadır. İngiliz korporasyonu Yakınşark mümessili Kreb de İzmire gitmiştir. Aldığımız malûmata göre İzmirdeki temaslar İngilizlerin mubayaa etmek istedikleri yağlı tohumlar, susam, kuru yemiş ve tütün fiatları üzerinde yapılmaktadır. İngilizlerin alacağı bu maddelerin kıymeti dört milyon lira olacaktır.

Almanyanın mubayaatı

Bir müddettenberi Almanlarla, memleketimizden mubayaa edecekleri yağlı tohumlar üzerinde cereyan eden müzakereler nihayet intac edilmiştir. Bu tohumların ihracı için lisanslar gelmiş ve tahmil başlamıştır. Almanların almakta olduğu bu yağlı tohumların kıymeti bir milyon iki yüz bin liralık olacaktır.

Dün şehrimizden 250,000 liralık ihracat yapılmıştır.

Prost'un mukavelesi yenileniyor

Şehircilik mütehassısı üç sene daha şerimizde kalacak

Şehir meclisi dün reis vekili Faruk Derelinin başkanlığında toplanmtşır.

1941 malî yılı için lüzumu olan, benzin, motorin, gres yağı vesairenin şimdiden mubayaasına girişilmesi hakkındaki teklif maliye encümenine havale edilmiş, Fatihteki Atpazarının Edirnekapı dışındaki mısır tarlasına nakli uygun görüldüğüne dair mülkiye encümeni mazbatası kabul edilmiştir.

Tafsilât plânlarının yaptırılabilmesi için mütehassıs Prost'un mukavelenamesinin üç sene müddetle temdidi uygun görüldüğüne dair kavanin encümeni mazbatası okunduğu zaman azadan Cemil Cem mukavelenin üç sene yerine bir sene müddetle uzatılmasını teklif etmiş, mukavele müddetinin üç sene uzatılmasının lüzumlu olup olmadığı imar müdüründen sorulmuştur. Belediye imar müdürü Hüsnü Keseroğlu:

«— Mütehassıs M. Prost ile icabında bir sene daha temdid edilmek ve İstanbulun nâzım plânını yapmak üzere iki senelik bir mukavele yapılmıştı. Bu mukaveleye göre mütehassıs senenin muayyen aylarında İstanbula gelerek nâzım plânı yapacaktı. Son zamanlardaki vaziyet dolayısile Prost daimî surette İstanbulda oturmağı tercih ederek hemen hemen bütün nâzım plânları yaptığı gibi tatbikat plânlarından da bazılarını yapmıştır. Şimdi tatbikat ve tafsilât plânlarını tamamlamak üzere mütehassısın mukavelesini üç sene daha temdid etmek teklifinde bulunuyoruz. Şunu da söyliyeyim ki bugünlerde kendisine Fransadan mühim bir vazife alması için teklifte bulunulmuştur. Mütehassıs İstanbula olan sevgi ve alâkası dolayısile bu teklifi reddederek burada kalmağı tercih etmiştir. Tafsilât ve tatbikat plânlarını eğer üç senede bitirebilirsek büyük bir muvaffakiyet telâkki ederiz.» demiştir.

Bundan sonra Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar da şunları söylemiştir:

«— Prost şehrimize büyük hizmet etmiştir ve etmekte berdevamdır. Bunu takdirle görmekteyim ve kendisile sıkı surette temastayım. İstanbula karşı büyük bir muhabbeti vardır. Mütehassıs üç sene değil keşke memleketimizde on sene kalsa. Çünkü kendisinden yalnız plânlar için değil, diğer imar hareketlerinden de istifade edeceğiz. Bunu huzurunuzda arzetmeği vazife bilirim.»

Bundan sonra teklif kabul edilmiş ve zabıtai belediye talimatnamesine ölçüler hakkında bir madde ilâvesi hakkındaki mazbata da okunarak kabul ve perşembe günü toplanmak üzere içtimaa nihayet verilmiştir.

ŞEHİR İŞLERİ

Cezalandırılan esnaf

Dünkü kontrol esnasında Üsküdar kazası dahilinde şüpheli görülen 13 gıda maddesinden alınan nümuneler tahlilhaneye gönderilmiştir.

Eminönü kazası dahilinde zabıtai Belediye talimatnamesine muhalif hareketten 21 esnaf ve arkalıkla yük taşıyan 10 hamal tecziye edilmiştir.

Şehrin muhtelif semtlerinde seyrüsefer talimatnamesine uygun hareket etmemek suçundan da 15 şoför cezalandırılmıştır.

Otomobil altında kalan çocuk öldü

Beyazıddan geçen Salim oğlu beş yaşında İhsana otomobil çarpmış, çocuk, ağır yaralı olarak Şişli çocuk hastanesine kaldırılmışsa da ölmüştür. Adliye hekimi Enver Karan, cesedi muayene etmiş, gömülmesine ruhsat vermiştir. Şoför hakkında takibat yapılmaktadır.

Uçurtma uçururken

Beşiktaşta Asariye caddesi 56 numarada oturan Abdullahın 7 yaşlarındaki oğlu Âdil, ağaca takılan uçurtmasını kurtarmak için duvara çıkarken muvazenesini kaybederek düşmüş, başından yaralanmıştır.

Âdil, kazayı müteakıb Şişli çocuk hastanesine kaldırılmıştır.

Şehir ve Memleket Haberleri

Sahte sterlin ve sahte pasaport

Ağır ceza mahkemesinde şayanı dikkat bir davaya bakılıyor

İstanbul ikinci ağırceza mahkemesinde, dün öğleden sonra yeni bir davaya aid muhakemeye başlanmıştır. Dava mevzuu, pasaport tahrif ederek bunları sahte olduğunu bile bile kullanmak, Milânoda kurulmuş Kohen kalpazan şebekesinin imal ettiği sahte sterlinleri İstanbula getirerek sürmeğe teşebbüs etmektir. Muhakeme edilenler, Alfred Hayim, Arnolds Gütentag, İnliyus Verner, Jakob Vays, Josef Vayzer, Anton Rap, Marten Sanders, Rudolf Bodner isimlerindeki erkeklerle Antonya Bodner, Elza Vayzer, Elfrujde Berger isimlerindeki kadınlardır. Bunlar, Almanya, Çekoslovakya, Polonya musevileridir.

Alfred Hayim, sorgusunda, pasaportu sahte olduğunu bilerek Cenovada tedarik ettiğini, fakat üzerinde şahsan tahrifat yapmadığını, harbe giren İtalyadan uzaklaşmak maksadile bu pasaportu kullandığını söylemiştir. Sahte sterlinlere gelince, Kohenden alacaklı olduğunu, Kohenin bu paraları mahsuben mektubla gönderildiğini kendisinin de sahteliği anlayıp sakladığını ve harcamadığını anlatmıştır. Diğer taraftan, Kohen şebekesinin Balkanlardaki kolu Zilbermanla alâkadar olmadığını ilâve ederek, «Biz, buradaki maznunlar, şebeke teşkil etmiyoruz. Hattâ, biribirimizi tanımayız bile» demiştir.

Sahte pasaport iddiası, maznunlardan sadece bir kısmı aleyhindedir. Bunlar, diğer hususla da alâkaları olmadığı şeklinde ifade vermişlerdir. Kadınlar da «heleç bizim hiç bir şeyden haberimiz yoktur» yollu müdafaada bulunmuşlardır. Muhakemenin devamı, tahkikatın ikmaline kalmıştır.

MAARİFTE

Sınıf geçme notları talebeye bildirildi

Muallimler meclisinde kararlaştırılan talebenin sınıf geçme notları mekteblerde talebeye tebliğ edilmiştir. Lise bitirme imtihanları da önümüzdeki haftadan itibaren başlayacaktır. Maarif müdürlüğünce hazırlanan mümeyyiz listeleri Vekâletçe tasdik edilerek alâkadarlara gönderilmiştir.

İlk mekteb muallimleri mekteblerden ayrılmıyacak

İlk mekteb başmuallimleri dün bir toplantı yapmışlardır. Muallimlerin Etibba odasındaki terbiyevî konferanslara devam etmeleri, muallimlere üç günlük mezuniyetten fazla izin verilmemesi ve mekteblerin tatil edilmiş olmasına rağmen muallimlerin her hangi bir sebeble mekteblerinden ayrılmamaları karar altına alınmıştır.

Sivrihisar Halkevinde çalışma

Sivrihisar (Hususi) — Sivrihisar Halkevinin bütün şubelerinde esaslı bir çalışma göze çarpmaktadır. Hâkim Mustafa Kemal Baruksalın reisliği altında büyük çalışma gösteren temsil şubesi piyesler hazırlamaktadır.

Spor ve köycülük şubeleri, spor ve av gezileri tertib eylemekte, köylüye faydalı olmaktadırlar.

Halkevi idare heyetinin bir kararile, merkez Kızılbel ilk okulunda erkekler için açılan halk dersanesinin öğretmenliğini, bu okul başöğretmeni Abdurrahman Özsoy, kadınlar için açılan dersanelerin öğretmenliklerini de öğrtemen Firdevs Samurkaş ve Nüzhet Güntav üzerlerine alarak, rağbetle karşılanan dersanelerde kadınlı, erkekli gencleri okutup yazdırmağa baslamışlardır.

Gene idare heyeti, Çocuk Esirgeme kurumu şubesile elbirliği ederek, merkezin Kızılbel, Cumhuriyet ve Yenice ilk okullarının yoksul talebelerine her gün sıcak yemek vermeğe başlamış bulunuyor.

23 Nisan

Dün Vilâyette yapılan bir toplantıda merasim programı hazırlandı

23 nisan programını hazırlıyan heyet

Dün Vilâyette Vali muavini Ahmed Kınığın başkanlığında bir toplantı yapılarak 23 nisan bayramı merasim programı hazırlanmıştır.

23 nisanda saat onda Beyazıd meydanında merasim yapılarak nutuklar söylenecektir. Bundan sonra Taksime gidilerek Atatürk abidesine çelenk konacak ve merasime nihayet verilecektir.

Öğleden sonra Harbiye, Tepebaşı, Aksaray, ve Şişhanedeki çocuk bahçelerinin açılış töreni yapılacaktır.

Belediye bu bahçelere çocuklar için vecizeleri ihtiva eden levhalar koyarak ağacları seviniz, çiçeklere dokunmayınız, bahçeleri kirletmeyiniz gibi tavsiyelerde bulunacaktır.

Fatihin İstanbula girdiği mahal

Harbiyede Vali konağı karşısındaki çocuk bahçesinin bulunduğu mahal Fatihin bahrî vesaitle İstanbula ilk girdiği yerdir. Belediye bunu canlandırmak için bu mahale Fatiha aid bir sembol koyacaktır.

İlk mektebler sergisi

19 mayıs bayramı dolayısile İstanbul maarif müdürlüğü Nişantaşı 15 inci ilk okulda ilk mekteblerin faaliyetini gösterir büyük bir sergi açmağa karar vermiştir.

MÜTEFERRİK

Eski eserlerin muhafazası için

İmar mıntakalarına tesadüf eden yerlerde eski eserlerin muhafazısı için Belediyede fen heyeti müdürü Nurinin yanında müzeler müdürü Aziz ile eskı eserleri koruma heyeti azasından mürekkeb bir toplantı yapılarak ilk olarak Gazi bulvarı mıntakasına tesadüf eden İbrahimpaşa hamamı ve Koskadaki Simkeşhane binasının tarihî kıymeti hakkında tetkiklerde bulunmuştur.

ADLİYEDE

Rüşvet teklif eden bir tüccar mahkûm oldu

Kereste muayenesine gelen orman muhafaza memurları Fuadla Nureddine, damgasız kerestelerden dolayı muamele yapmamaları için rüşvet teklif ettiği iddia olunan keresteci Artinin muhakemesi neticelenmiştir. İstanbul sekizinci asliye ceza mahkemesi, Artinin bir ay 22 gün hapse konulmasına ve 33 lira para cezası ödemesine karar vermiştir.

İKTISAD

Altın fiatları

Altın fiatları dün biraz daha yükselmiş ve bir Reşadiye altını 2820 kuruşa, külçe altının gramı da 375 kuruşa çıkmıştır.

İthalât ve ihracat ofisi faaliyete başladı

İthalât ve İhracat Ofisi henüz teşkilâtını ikmal etmemekle beraber faaliyete geçmiştir. Ofis şimdilik Kutlu handa petrol ofisi ile birlikte çalışmaktadır.

Beyoğlu Halkevinde yapılacak merasim

Nisanın 27 nci pazar günü Beyoğlu Halkevinde büyük bir merasim yapılacaktır. Hazırlanan proğrama göre evvelâ Millî Şefimiz İnönünün imzasını ihtiva eden resimleri merasimle salonun mahalli mahsusuna konacaktır.

Bundan sonra Gülhane, Haydarpaşa, Gümüşsuyu askerî hastanelerinde kurs görerek hastabakıcı yetişmiş Bayanlara İstanbul komutanile diğer generallerimiz tarafından diploma tevzi merasimi yapılacaktır. Bu bayanlar fahrî hemşirelik için büyük bir alâka göstererek kursu ikmal etmişlerdir.

Beyannamelerin tasnifi bitti

Vilâyetteki tasnif heyeti çalışırken

Hükûmet kara ve deniz vasıtalarile meccanen Anadoluya gitmek istiyenlerin verdikleri beyannamelerin tasnifi ile Vilâyette meşgul olan komisyon dün bu tasnif işini ikmal etmiş ve 50,000 kadar vesika ve bilet hazırlamıştır. Tabı işi ikmal edilen bu bilet ve vesikalar bir iki güne kadar alâkadarlara tevzi edildikten sonra hazırlanan tren ve vapurlara binmek üzere ellerindeki numara sırasile davet edileceklerdir. Beyanname vermek üzere tekrar müracaatler vaki olmakta ise de bunların kabul edilip edilmiyeceği hükûmetin vereceği emre bağlıdır.

HEM NALINA HEM MIHINA

Türk alt olmaz be!

— Tabansızlara ithaf —

Türkiyenin garba açılmış kapısı, aynı zamanda vatanın Avrupadaki kalesi Trakyada, tozlu bir yolun kenarında üç küçük çoban kimisi kara gözlü beyaz, kimisi kapkara, kimisi siyahlı beyazlı, fakat hepsi birbirinden güzel kıvırcık kuzularını otlatıyorlardı. Generalleri pürüzsüz bir esas vaziyeti alarak askerce selâmladılar. Şimdi şu muhavereyi dinleyiniz:

— Hangi köydensiniz çocuklar?
— Sellüceliyiz.
— Bu yol Sellüceye gider mi?
— Gider be!
— Köyünüzde mekteb var mı?
— Yok be!
— Siz, burada ne geziyorsunuz?
— Çobanız be!
— Heybenizde ne var?
— Azıklar be!
— Aç, bakalım, görelim.
— Ne göreceksin?.. Çoban yiyeceği!.. Aha peynir, aha yumurta, aha kavurma, aha bazlama!..
— Epey zenginsiniz. Sen kaç yaşındasın?
— On iki.
— Ya sen?
— On.
— Bu küçük kaç yaşında.
— Yedi!

Üçü de güzel ve gürbüz çocuklar, bu gün üç Türk çobanı, yarın üç vatan müdafii aslan. Parıl parıl parlayan altı gözün otomobilimize dikilen sevimli bakışları bizi, bu ahpablığı biraz daha ilerletmeğe teşvik etti. Gayriihtiyarî muhabbeti ileri götürdük. En büyüklerile konuşmağa devam ettik:

— Dünyadan ne haberler işitiyorsunuz?
— Dağda, kırda gezen çobanda haber olur mu be?
— Canım, köye gitmiyor musunuz? Muharebe mi varmış, ne varmış?
— Ha, Alaman gelmiş; İngilize gideceğim; yol verin, geçeyim, diyormuş!
— E, yol verecek misiniz?
— Yok be!..
— Ya zorla geçmek isterlerse?..

Sert bir sesle cevab verdi:

— O zaman harbolur be!..
— Harbolursa siz de gidecek misiniz?
— Gitmez miyiz ya? Beni de, bunları da dört beş ay evvel yazdılar. (Göğsünü kabarttı, başını dikti) Boyumuza bakmayın, yüreğimize bakın be!

Dört beş ay evvel yazıldık, demekle nüfus sayımını kasdediyordu. Bu köy yavruları, askere yazıldıklarını sanıyorlardır.

— Muharebe olursa kazanabilir miyiz? Ne dersiniz çocuklar?

Hiç düşünmeden, teredüdsüz ve keskin cevab verdi:

— Türk alt edilmez be!

Hep bir ağızdan bağırdık:

— Yaşayın be çocuklar!
— Allaha ısmarladık.
— Haydi uğurlu olsun be!

Bu köy çocuklarının, «Türk alt edilmez be!» derken göğüslerinin kabardığını, şahdamarlarının şiştiğini, adeta şahlandıklarını gören bizler, mektebsiz, ıssız bir köyümüzün küçük çobanlarından aldığımız bu dersle yolumuza devam ettik. Yolda kulaklarımıza hep bu ses, Türkün sesi aksediyordu:

— Türk alt edilmez be!

Yeni askerî doktorlarımız

Geçenlerde Askeri Tıbbiyede yapılan and içme merasimi münasebetile yeni askeri doktorlarımızın 1941 senesi mezunları olduğu yazılmıştı. Halbuki kendileri Tıbbiyeden 1940 ders senesinde mezun olmuşlar ve ahiren askeri hastanede stajlarını da ikmal etmişlerdir. Bu vaziyeti itizarlarımızla tashih ederken, tehir edilmiş bulunan Tıbbiyelilerin deniz gezintisi hakkındaki havadisi de tavzih etmiş oluyoruz. Güzide askeri doktorlarımıza muvaffakiyetler dileriz.

Kısa Haberler

★ İthalât ve ihracat birliklerinde tetkikler yapan Dış Ticaret dairesi reis muavini Süreyya Anamur tetkiklerini ikmal etmiştir. Bu akşam Ankaraya gidecektir.

★ Halen cenub mıntakasında bir tetkik sayahati yapmakta olan Gümrük Muhafaza Genel komutanı Tümgeneral Lûtfi şehrimize gelecektir.

★ İstanbul Vilâyeti Maarif Teftiş heyeti reisi Mehmed Ali Aksoyun yerine Mansur Tekin tayin edilmiştir.

★ Taksim - Yenimahalle otobüsleri bilet ücretlerine dünden itibaren üç kuruş zam yapılmıştır.

★ Şehircilik mütehassısı Prost dün Boğazın Rumeli sahiline giderek buranın plânları hakkında etüdlerde bulunmuştur.

★ Şehir plânına göre Kuruçeşmeye kadar olan sahil liman mıntakasından mahduddur. Belediye bu mıntakadaki bazı binaların, bu arada Sokoni Vakum şirketine aid binanın istimlâkini Liman riyasetinden istemiştir.

Küçük hikâye

Sarmısak kokusu

Kazlıçeşmedeki debagat fabrikalarından birinin sahibi Ceyhun Bey, garib bir tabiatı müstesna, dünyanın en iyi insanlarından sayılabilirdi. Bütün işçilerine şefkatle muamele eder, tembellerin, devamsızların sık sık yevmiyelerini kesmekle beraber, çalışkanları arasıra küçük ve ehemmiyetsiz tarzda da olsa mükâfatlandırmaktan geri kalmazdı. Fakat, sabahın sekizinden akşamın yedisine kadar, sade fabrikada olanlardan değil, civar sokaklardan otomobille geçenlerin bile burnunun direğini kıran ağır ve berbad rayihanın içinde yaşayan bu adam en hafif bir sarmısak kokusuna tahammül edemezdi.

Topkapıdaki köşkünün bahçesine kazaen bir iki baş taze sarmısak diken bahçıvanına derhal izin vermiş, bir davet için hazırlanan çerkestavuğuna, adet yerini bulsun diye bir diş sarmısak koyan ahçısını hemen o akşam kovmuştu. Ceyhun Beyin bu titizliğinden tabiî maiyetindekilerin de müteessir olmamaları kabil değildi. Büroya ve atelyeye girdiği vakit burun deliklerini açarak nefesini kuvvetle içine çeker, etrafta zerre miktarı bir sarmısak kokusu sezerse kıyameti koparırdı.

Tabiatı hoş, kalbi temiz olmasına fabrikaya büyük hizmeti görülenlere pek az ikramiyeler vermeği gözden çıkarmasına rağmen Ceyhun Bey kâtibinin, muhasebecisinin ve amelesinin esas ücretlerine ve gündeliklerine zam hapmağa kat'iyyen yanaşmaz, kendisinden böyle bir şey istenileceğini hissettiği anda cihanın en namerd adamı kesilirdi.

Yirmi beş senedenberi yanımda çalışan muhasibi Salim Efendi aynı cimriliğin kurbanı olmakta devam edip gidiyordu. Bu kadar zamandır tek rakam yanlış yapmadığı, bir takım ince hesablar neticesi müesseseye açıktan binlerce lira kazandırdığı halde aylığı altmış lirada saplanıp kalmıştı.

Ceyhun Bey her zaman onun sırtını okşar, elini sıkar:

— Sen benim fabrikamın temel taşısın, Salimciğim!

Diye iltifat eder, fakat maaş meselesine temas etmesi ihtimali bulunan rumuzlu bir kelime veya cümlenin ağzından çıktığını duyunca suratını asar ve hemen odadan dışarıya çıkardı.

Ceyhun Bey bir sabah neş'e ve sevinc içinde muhasibin odasına geldi. Bir iskemle çekti, masasının yanına oturdu. Ellerini uğuşturarak:

— Salimciğim, dedi, senebaşı geliyor, şu hesabları çıkar bakalım, her halde bu yıl diğerlerinden daha çok kâr ettik, sanıyorum. Çünkü malûm ya, harb sayesinde deri ve kösele fiatları birdenbire bir kaç misli yükseliverdi!

Muhasib raftan defterleri indirmek için ayağa kalktı ve tekrar yerine otururken yükünün ağırlığından dizleri kesilmiş ve nefesi tıkanmış bir vaziyette:

— Of, aman!

Diye inledi. Bu feryad, Salim Efendinin ılık soluklarının Ceyhun Beyin yüzünü sıcak bir istim tabakası gibi yalamasına sebebiyet vermişti.

Patron, anide yerinden fırladı. Müthiş bir hiddet ve sonsuz bir asabiyet içinde:

— Salim Efendi, dedi, sen sarmısak yemişsin!..

Sonra dışarıdaki hademeye haykırdı:

— Hasan... Çabuk buraya gel, pencereleri aç.. Sobadan biraz ateş çıkar.. İçine limon kabuğu at!..

Yeniden muhasibine döndü:

— Salim Efendi, dedi, bunca yıldır yanımdasın.. Kokusundan ne kadar tiksindiğimi, nefret ettiğimi biliyorsun, nasıl olur da sarmısak yiyip karşıma çıkmağa cesaret ediyorsun söyle bakayım bana!..

Muhasib, seyrek bıyıklarından küçük avurdlarına doğru genişliyen bir tebessümle cevab verdi:

— Ne yapayım, mecbur olarak yedim efendim..

Ceyhun Bey, cebinden çıkardığı beyaz keten mendilile ağzını ve burnunu kapamış düşünüyordu. Eski, sadık ve emniyetli muhasibinin vazifesine nihayet verecek olursa bütün işinin altı üstüne gelecek, uzun zaman vaziyeti ve hesabları düzeltmenin imkânı bulunamıyacaktı. Haydi çıkarmadı, ya bu hal tekerrür eder de midesi bulanır, başı döner, hastalanır, yataklara düşerse kendisi için iyi mi olacaktı? Binaenaleyh, tatlılıkla ve nezaketle muamele ederek Salim Efendinin bir daha sarmısak yemesine meydan vermemek meselenin en iyi hal suretiydi.

— Kuzum Salim Efendi, dedi, ne şekil ve şemaile girdim, görüyorsun.. Beni böyle tazib etmekten her halde zevk duymazsın zannederim, ne olur şu menhus şeyi bir daha ağzına koyma.. Yahud yiyeceksen, pazar günleri ye!..

Muhasib biraz evvelki sırıtmalarına devam ederek cevab verdi:

— Efendimize demin arzettim, mecbur olarak yedim ve teessüfle söyleyeyim ki, böyle giderse yemekte devam etmekte de mustar kalacağım... Çünkü malûmaliniz et, zerzevat, her şey ateş pahasına.. Şu, vaktile kendini nimetten sayıyor diye beğenmediğimiz kuru fasulya bile otuz beşe, kırka çıktı. Kimin varsa Allah bağışlasın, üç tane çocuk, bir refikam cariyeniz, bir de ben.. On beş lira ev kirası.. Geriye kalıyor kırk beş lira.. Üstümüz ,başımız, sigaramız, tütünümüz... Artanla ne yiyip içebiliriz.. Günde üç okka ekmek... Katık olarak öğleleri peynir... Akşamları biraz zeytin, yanında bir baş sarmısak veya soğanla nefsimizi körletiyoruz. Ayın bugün yirmi üçü.. Otuz birine daha bir haftadan fazla var.. Cebimde ancak bir buçuk lira kaldı.. Onunla belki peynir de alamıyacağım.. Bereket versin kenarda biraz sarmısak, soğan mevcud.. .Yedi, sekiz gün öğleli, akşamlı onlara yatacağız!.

Ceyhun Beyin yüzü buruştu. Arzusu ve iradesi hilâfına yapacağı bir hareket için bir iç mücadelesine giriştiği açıkça görünüyordu.

— Peki Salim Efendi, dedi, sana öbür aya mahsuben iki buçuk lira avans versem!..

— Çok teşekkür ederim velinimetim, demek çoluk çocuk bir hafta ikişer diş sarmısak, birer baş soğan yerine dörder diş sarmısak ve ikişer baş soğan yiyebileceğiz..

— Be adam sen beni öldürmeğe mi kasdettin?

— Estağfurullah beyim... Bu çeşid gıda almakta devam edersek maaile biz sizden evvel göçüp gideriz, korkmayın!

Ceyhun Bey derin bir düşünceye daldı. Kendi yaşadığı bolluk ve rahatlık hayatı karşısında bu adamın çektiği sıkıntı ve sefaletten utanmıştı. Müthiş bir vicdan azabı buhranı geçiriyordu.

— O halde, dedi, Salim Efendi maaşınıza on lira zammediyorum, gelecek aydan itibaren yetmiş lira eline geçecek.. Artık sarmısak, soğan yemek itiyadını terkedersin değil mi?

Muhasib, senelerdenberi patronundan yalvara yakara beş para koparamadığı halde can damarına basaraktan elde ettiği muvaffakiyetten memnun ve sarhoş:

— Allah ömürler versin Beyefendimiz, diye cevab verdi, tövbeler tövbesi bundan sonra sarmısak, soğanı dünyada ağzıma koymam, zaten mendebūrları isteyerek yemiyordum ki...

Ceyhun Bey hem lûtfunu tamamlamak için, hem de zaman zaman ta genzine kadar işleyen kokuyu bastırmak ümidile tabakasını çıkarıp Salim Efendiye bir «Samsun» ikram etti:

— Al şunu tüttür de, dedi keyfin adamakıllı yerine gelsin!.

NURİ REFİK

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

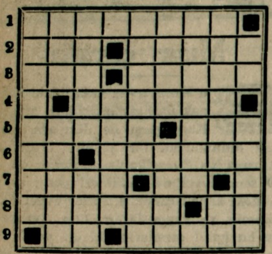
Abone şeraiti

	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

BULMACA

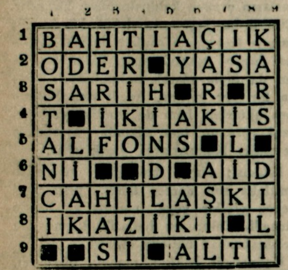
Soldan sağa:

1 — Ayırmalar (cemi). 2 — Kraliçe, zannedeп. 3 — Haric, örme fanilâ. 4 — Mürekkeb bir emir. 5 — Aldatma, bir cins ağac. 6 — Bir harfin okunuşu, eski mekteblerdeki ceza vasıtalarından. 7 — İnsan yuvasının sakinleri, genişlik. 8 — Ters çevirirseniz bir emir olur, nota. 9 — Merd, Asyada bir yayla.

Yukarıdan aşağıya:

1 — İncelemeler (cemi). 2 — Iztırab, felâketli yük. 3 — Araştırıp bulma, cemi edatı. 4 — Büyük muvaffakiyet. 5 — Baştanbaşa zaptetme, bir hayvan. 6 — Fransada bir nehir, İngiliz kadını. 7 — Birdenbire küşad eden (iki kelime). 8 — Başaşağı çevrilip dönme, bir edat. 9 — Ters çevirirseniz bir sayı olur, nakliye vasıtalarının bazılarında yakılanlardan.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	B	A	H	T	I	A	Ç	I	K
2	O	D	E	R	■	Y	A	S	A
3	S	A	R	İ	H	■	R	■	R
4	T	■	İ	K	İ	A	K	İ	S
5	A	L	F	O	N	S	■	L	■
6	N	İ	■	■	D	■	A	İ	D
7	C	A	H	İ	L	A	Ş	K	I
8	I	K	A	Z	İ	K	İ	■	L
9	■	■	S	İ	■	A	L	T	I

İnönü gezgisinin tanzimi

Belediye fen müdürlüğünde müteşekkil bir komisyon Taksim stadyomu arsasında yapılan İnönü gezgisinin tanzim ve tenviri işile meşgul olmaktadır. Gezginin tramvay istasyonuna nazır mahalline bir duvar yapılacağından burasının Taksim âbidesine karşı olan kısmında ise ileride bir kitab sarayı inşa edilecektir.

Muşta spor hareketleri

Muş (Hususi) — Bölge spor faaliyetleri her gün biraz daha canlanmakta ve mevsimlere uygun çalışmalar, şayani memnuniyet bir şekilde artmaktadır. «Genclik, alâkadarların devamlı gayretlerile, ataletten kurtulma yolunu tutmuştur» denilebilir. Uzun süren, oldukça şiddetli kışlar bile onların çalışmasına bir mâni teşkil edememektedir.

Spora karşı gösterilen derin ilgiyi daha müsmir, bir hale getirebilmek için bölge idareleri, gereğen tedbirleri, imkân hududları içinde, almaktadırlar. Bu meyanda, faaliyet sahasını daha çok genişletmiş olmak arzusile, bir sporcu Erzuruma gönderilmiş, oradaki dağ sporları ve kayak şubesi mensubları arasında bir aya yakın bir zaman kurs görmesi temin edilmiştir. Kurstan dönen genc, muayyen bir program dahilinde, haftada en az iki gün, isteklileri çalıştırmakta ve kayaka karşı alâkanın gün geçtikçe arttığı görülmektedir. Şurasını memnuniyetle kaydetmek lâzımdır ki, bütün bu çalışmalara askeri bir disiplin hâkim olmaktadır. Son zamanların bir harb vasıtası haline getirdiği kayaka karşı gösterilen bu ciddi alâka, mevzii bir müdafaa hazırlığı heyecanını da taşımaktadır. 15 i (tam takım) parti, 15 i (B. T. G. Direktörlüğü» tarafından gönderilen 30 kayak şimdilik ihtiyacı tamamen karşılıyabilmektedir.

Yüzme muallimi alınacak

İstanbul Susporları Ajanlığından:

Susporları Federasyonu tarafından yüzmede geri olan bölge yüzücülerini çalıştırmak üzere hazirandan itibaren dört ay müddetle 3 muallim yüzücü alınacaktır. Bu vazifeye tayin olunacak genclerin antrenörden ders görmüş olması ve iyi yüzme bilmesi şarttır. Talib olanların her gün Taksim Sıraselvilerde Beden Terbiyesi Müdürlüğünde Susporları Ajanına müracaatleri tebliğ olunur.

SPOR

Millî küme maçları

Galatasaray, Fenerbahçe İzmire, Beşiktaş, İstanbulspor da Ankaraya gittiler

Millî küme deplâsman maçlarını yapmak üzere dün sabah Galatasarayla Fenerbahçe İzmire, Beşiktaşla İstanbulspor da Ankaraya hareket etmişlerdir.

Bugün Ankarada ilk maçı Beşiktaşla Demirspor, ikinci maçı da İstanbulsporla Gencler Birliği yapacaklardır.

İzmirde ise, Fenerbahçe, Altınordu ile, Galatasaray da Altayla karşılaşacaklardır.

Pazar günü Beşiktaş, GenclerBirliğile; İstanbulspor, Demirsporla; İzmirde Galatasaray, Altınordu ile; Fenerbahçe de Altayla maç yapacaklardır.

Gerek Ankarada, geregse İzmirde maç yapacak olan İstanbul takımlarının bu ilk deplâsman oyunları üzerinde ciddiyetle durmak lâzımdır.

Ankaradan ziyade İzmirdeki maçların çetin olacağını kabul etmek lâzımdır. Galatasarayla Fenerbahçenin bu müşterek seyahati İzmir maçlarındaki büyük alâkayi azamî bir dereceye çıkaracaktır.

İstanbul şampiyonu Beşiktaşın yapacağı iki maç her halde muhiti tatmin edecektir.

Millî kümeye bu sene dahil olan İstanbulspor, ilk deplâsman maçını bu gün Ankarada büyük bir heyecan içinde yapacaktır.

Beyoğluspor - Şişli

Beyoğlusporla Şişli takımları yarın Şeref sahasında paskalya kupası namile bir maç yapacaklardır.

Saat 16 da yapılacak bu maçı Şazi Tezcan idare edecektir.

Mersinli Ahmed şehrimize geldi

Maruf güreşçilerimizden Mersinli Ahmed dün sabah şehrimize gelmiştir. Mersinli Ahmede, Türkiye başpehlivanı Tekirdağlı Hüseyinle mutlak surette karşılaşmak azminde olduğunu söylemiştir. Yarın Şeref sahasında yapılacak serbest güreş müsabakaları programında kendisine yer verilmediği takdirde 23 nisanda yapılacak serbest güreş müsabakasında Tekirdağlı Hüseyinle Mersinli Ahmed arasında bir karşılaşma tertib edilmesi muhtemeldir.

Mersinli Ahmed 95 kilo olduğunu ve uzun zamandanberi de idman üstünde bulunduğunu söylemiştir.

Diğer taraftan İzmirli Mehmed de, Tekirdağlı ile karşılaşmak üzere İstanbula gelmiştir. İzmirli Mehmed yirmi yaşında ve 125 kilo gelmektedir.

Mekteb voleybol maçları

Mekteb voleyvol maçlarına dün Eminönü Halkevinde devam edilmiştir. Pertevniyal 15 - 3, 15 - 9 sayılarla Taksim lisesi takımını yenmiştir.

Yüceülkü gelmediğinden Muallim mektebi hükmen galib sayılmıştır.

Kırmızı kümede şampiyonluğu İstiklâl lisesi takımı kazanmıştır.

Mekteb futbol maçları

İstanbul Erkek Mektebleri Futbol Heyeti Başkanlığından:

19/4/1941 cumartesi günü Beşiktaş Şeref stadında yapılacak maçlar:

Haydarpaşa L. - Darüşşafaka L. Saat 13,30, hakem: Ş. Tezcan.

Muallim Mektebi - Taksim L. Saat 14,45, hakem Ş. Tezcan.

Tecrübesiz güreşçiler müsabakası

İstanbul Güreş Ajanlığından:

Tecrübesiz güreşçiler arasında tertib edilen grekoromen müsabakaları 20/4/941 pazar günü Fatih Güreş Kulübü salonlarında yapılacaktır. Tartı saat 11 den 12 ye kadar yapılacak ve müsabaka 13 te başlayacaktır. 20 kilo tolerans vardır.

Fenerbahçe kulübünün kongresi

Fenerbahçe Kulübü Başkanlığından: 20 nisan 1941 pazar günü saat 10,30 da umumî heyet içtimaı yapılacagından yevmi mezkûrda müessis azanın teşrifleri ehemmiyetle rica olunur.

Küçük piyanistin yeni konseri

Tereza Corciyadis piyanosu başında

Geçen seneye nispetle epeyce terakki eden küçük artist Tereza Corciadis 13 nisanda bir konser vermis ve çok muvaffak olmuştur. Bilhassa Mendelson'un «Sonbahar şarkısı» ismindeki eserini, Chopin'in çok güç olan 6 numaralı valsini ve Liszt'in 2 numaralı Macar Rapsodisinin bazı parçalarını, küçük yaşına rağmen meharetle çalmıştır. Terezanın sanat yolunda durmadan terakki ettiği görülmektedir. Kendisini tebrik ederiz.

YENİ ESERLER

İslâm - Türk Ansiklopedisi

12 nci sayısı intişar etmiştir. Bu nüsha, aile hakkında mühim bahisleri ihtiva etmektedir. 1 İslâm dini tarihinde Aile: Profesör Halim Sabit, 2 Kur'ana göre aile: Ömer Rıza Doğrul. 3 Bugünkü aileyi tehdid eden tehlikeler: Aileyi yıkmak ve kuvvetlendirmek cereyanları, sosyalizm, aile iktısadiyatını sarsan tahavvüller, feminizm ve çocukların isyan hareketi, aile otoritesini darbeliyen teşekküller, aksülâmeller, aileyi koruma hareketleri: Ömer Rıza Doğrul. 4 Türklerde aile: Ankara Dil Kurumunda M. Şakir Ülkütaşır. 5 Kanunu medeniye göre aile: Temyiz mahkemesi reisleri Ali Himmet, Fuad Hulûsi, Fahreddin. 6 Hazreti Aliye hususi surette tebliğ edilen bir hüküm olmadığı hakkında Hazreti Alinin beyanatı: Diyanet İşleri azasından Kâmil Miras.

İstanbul Borsası, 18/4/941

Londra	1 Sterlin	5,22
Nevyork	100 Dolar	132,20
Cenevre	100 İsv. Frc.	30,79
Atina	100 Drahmi	0,9950
Madrid	100 Peçeta	12,89
Belgrad	100 Dinar	3,1625
Yokoha.	100 Yen	31,0175
Stokholm	100 İsveç K.	30,6275

ESHAM VE TAHVİLÂT

Sıvas - Erzurum I	19,15	19,15
Sıvas - Erzurum II	19,00	19,10

Kiralık köşk

Çamlıcada Libadede Ali Rifat Beyin köşkü namile maruf 16 dönüm bahçe içerisinde etrafında nadide çamlarla muhat 12 oda harem, 5 oda selâmlık, müteaddid kamelya ve havuzlar, asri ahırı ve kümeslerile her türlü konforu havi köşk kiralıktır. Arzu edenlerin Bahçekapıda Agobyan hanında 24 No. da Haydar Çağataya müracaatleri

Zayi — Fen Fakültesinden aldığım hüviyeti kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

1233 Adil Yüksel

Kadıköy Kadastro Müdürlüğünden:

Şehime Avuncanın General Mehmed evlâdları Hayri ve Tekin Alp ve Hayriye Savaştan tapu ile satın aldığı Rasimpaşa mahallesinin Kırkahve sokağında 25, 27 numaralı evin satışında 18 teşrinisani 302 tarihli tapu kaydile satanların anaları Fatma adına müseccel arsanın da satışta dahil olduğuna Kadastro Komisyonunca karar verilmiş ve hissedar Hayrinin veresesinin kimden ibaret olduğu ve nerede oturdukları bilinememiş olduğundan bu verese kimler ise bu karar aleyhine on beş gün içinde mahkemeye müracaat edebilecekleri ilân olunur. (3065)

RADYO

Bu günkü program

8,00	Program	18,03	Orkestra
8,03	Haberler	18,40	Saz
8,18	Müzik (Pl.)	19,00	Konuşma
8,45	Yemek listesi	19,15	Türküler
★		19,30	Haberler
13,30	Program	19,45	Konuşma
13,33	Müzik (Pl.)	19,50	Şarkılar
13,50	Haberler	20,15	Rad. gazetesi
14,05	Müzik (Pl.)	20,45	Fasıl heyeti
14,20	Bando	21,15	Konuşma
15,00	Müzik (Pl.)	21,30	Orkestra
15,30	Konser	22,30	Haberler
★		22,50	Caz (Pl.)
18,00	Program	23,30	Kapanış

ASKERLİK İŞLERİ

Kısa hizmetlileri davet

Eminönü Askerlik şubesinden:

Lise ve daha yüksek okul mezunu muamelesi tekemmül etmiş olan kısa hizmetli askeri ehliyetnamesi olmıyanlarla yüksek askeri ehliyatnamesi olanlar, 28 nisan 941 tarihinde Yedek Subay okuluna sevkedileceklerinden şimdiden şubeye gelerek kayıdlarını yaptırmaları, gelmiyenler hakkında kanuni takibat yapılacağı ilân olunur.

Teşekkür

Sevgili Medihamızın vefatile duyduğumuz büyük ve derin acıya merhumenin cenaze merasiminde bulunmak veya çelenk göndermek suretile iştirak eden bütün kıymetli akraba ve dostlarımıza ve bilhassa merhumenin tedavisinde büyük alâka ve kıymetli yardımlarını gördüğümüz Bay doktor İhsan Rifat Sabarla muavinleri doktor bayanlara ve Yakacık Sanatoryom idaresine derin teşekkürlerimizi sunarız.

Merhumenin babası Hüsnü Tamersoy ve eşi ve kızkardeşi

Büyük Türk gecesinin tehiri

Türk Kültür Birliğinden:

19/4/941 tarihine musadif cumartesi akşamı Taksim Belediye kazinosunda yapılacak olan büyük Türk gecesi görülen lüzum üzerine şimdilik tehir edildiği ve ikinci toplantının tarihi ayrıca ilân edileceği davetiye hâmillerinin malûmu olmak üzere ilân olunur

Zayi tasdikname

933 - 934 senesi Malatya lisesi 9 uncu sınıftan aldığım tasdiknameyi zayi ettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü kalmadığı ilân olunur.

481 Ali Ulvi Timuşen

Açık arttırma ile fevkalâde satış

941 nisanın 20 nci pazar günü sabah saat 10 da Ayaspaşada eski Panorama bahçesi karşısında Elektrik müdürlüğü sırasında (Mete caddesi) Şirin Yurd apartımanının 4 numaralı dairesinde mevcud ve M. İ. Vassermann'a aid gayet zarif eşyalar açık arttırma ile satılacaktır. 8 parçalı asrî güzel bir yemek oda takımı, 3 kapılı dolab, 2 ayrı ayrı karyola, tuvalet ve saireyi havi ceviz kökü kaplamalı gayet güzel yatak oda takımı, 5 parçadan mürekkeb asrî salon takımı, genc kız için beyaz yatak oda takımı, asrî güzel bir kütübhane, safi gümüşten mamul ekmeklikler, büyük ve ufak muhtelif tabaklar, bollar, portkart, bisküilik ve saire, 2 koltukla asrî divan, kristalli ve kristalsiz hayli salon masaları, hakiki limoj malı balık tabak takımı ve diğer 3 aded tabak takımları, Berndorff markalı 5 düzinelik çatal bıçak takımı, eski kanton büyük jardinier, poker için fiş kutuları, çay ve kahve takımları, KPM heykel, hayli renkli ve renksiz kristal vazolar, hakiki galle jardinier ve asma lâmbalar, bronz sigara kutuları, Singer dikiş makinesi, AEG halı süpürgesi, su takımları, madenî tepsiler, komposto takımı, Kolumbia çanta gramofon ve plâkları, Lâlik elektrik avize, tül ve ipekli perdeler, mavi storlar, komple çocuk karyolası, muşambalar, gazocağı, mutfak takımları, bronz portmanto ve sair hayli ev eşyaları. Frijider markalı yepyeni buz dolabı, meşhur Kolster - Brandes markalı 1940 modeli 8 lâmbalı güzel bir radyo, Buhara, Tebriz, Kazak ve sair halılar.

Durmadan battaniyeyi düzeltiyor, sevgili karısı üşümesin diye, başucunda müşfik bir ana gibi gözlerini kırpmadan, bıkıp usanmadan bekliyordu.

Ya Budapeşteden ayrılmadan evvelki dakikalar! Karı, koca trene binmişler, vagon penceresinin önünde babası, Peter'in annesi, doktor Varga ve karısı, Yanika ve Pol sıralanmışlardı.

Almady, Tomi'yi kucağına almış, ikide birde hayvanı teskine uğraşıyordu. Tomi önünden geçen her adama havlamağa kalkışıyordu.

Madam Varga, evlâdına düşkün bir ana tavrile pencereye yaklaşıp şunları söylemişti:

— Miett, kızım. Sen hiç merak etme. Siz dönünciye kadar, ben evi yoluna koyarım. Duvarları baştan aşağıya kadar yeniden boyatacağım.

Pol her zamanki teklifsiz tavrile şakalaşmıştı:

— Küçük hanım, iyi düşün. Trenin hareketine daha beş dakika var. İşine gelmiyorsa, derhal atla aşağı.

Öteden Peter'in annesi atılmıştı:

— Aman yavrularım, yolda kendinize iyi bakın. Sakın üşümeyin.

Bu arada babasının sevgili sesini duymuştu:

— Saved paranız biterse, bana hemen telgraf çekin.

O, bütün bu sözlere sadece başını sallamakla mukabele ediyor ve tebessüm etmek için kendini zorluyordu. Hıçkırıklar boğazını tırmalıyordu. Âsabına hâkim olamayıp ağlamaktan korkuyordu.

Sonra tren sarsılmış ve hareket etmişti. Hep birden mendil sallıyorlardı.

Yanika da istasyonda kalanların arasında duruyordu. Sol elinin baş parmağını manevra kayışına geçirmiş, bir heykel sessizliğile selâm veriyordu.

Yanika'nın yüzü sapsarı kesilmişti. Bakışları Miett'in kalbine kadar işlemişti.

Bu genc harbiyelinin kendisine âşık olduğunu daha o gün anlamıştı. Fakat şimdi, burada gözleri kapalı sırtüstü yatarken, Yanika'nın ona karşı beslediği hissin gelip geçici bir sevgiden çok daha kuvvetli bir bağ olduğunu anlıyordu.

Bir insanın sevildiğini bilmesi kadar tatlı bir şey yoktu!

Sonra kilisenin rütubetli kokusunu duydu. Nikâh duası yapılırken onun aklı, fikri bavullarına takılmıştı. Acaba en lüzumlu bir şeyini unutmuş muydu? Bu endişe uzun bir müddet dimağına hâkim olmuştu.

Birden orgun sesi yükselmişti. Bu ses kalbinde derin bir hüzün uyandırmış, başını Peter'in omzuna yaslayarak ağlamak ihtiyacını duymuştu. Allah ve din mefhumunun esrarlı kudreti ruhunu sarmış, ne yaptığını bilmez bir halde diz çökmüştü.

Sanki Allahın görünmiyen kudsî varlığı ona doğru eğilmiş, hayatın binbir güzellikle dolu muamasını onun önünde çözmüştü.

Org, hayat güzeldir, ölüm uzaktır, diye inliyordu. Hayat güzeldir ve aşk gök gibi sonsuzdur! Ben, Allah, sizleri avcumun içine alıyor ve yükseltiyorum. Yaşayınız, seviniz ve sevişiniz! Avcumun içinde çırılçıplak durabilir ve birbirinizi yeni bir hayatın müjdecileri olarak selâmlayabilirsiniz! Öpüşünüz, vücudlerinizin zevkini tadınız! Bu zevkte beni, benim ruhumun alevini, yeni bir hayatın yaratıcısını bulacaksınız! Birbirinizi seviniz ve ölüme galebe çalınız! Aşkınızdan doğacak yeni hayatlar sizin bir devamınız olacaktır!

İKİ ESİR

Yazan: *Lajos Zilahy* — 27 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Bu düşünceler uykusunu getirdi. Gözlerini açtı. Pencereden tarafa çevirdi. Gökyüzünde parça parça bulutlar birbirlerini kovalıyorlardı. Civardaki suyun uğultusu devam ediyordu. İhtimalki bu karmakarışık düşünceler bu uğultunun mahsulüydü.

Kendini daha sade ve daha masum düşüncelere terketti.

Kiliseden çıakrlarken Peter'in yüzü solgundu. Açık alnında sanki ilâhî bir nur parlıyordu. O anda ona karşı kalbinde ne büyük bir minnet ve ne derin bir muhabbet duymuştu.

Herkes ağlıyordu. Kime aid olduklarını anlıyamadığı eller uzanıyor, elini hararetle sıkıyorlardı.

Artık biraz evvelki endişe ve kederlerinden kurtulmuştu.

Kendi kendine söylendi:

— Artık kadınım. Allahım, kadın olmak, bu ne büyük bir nimet! Kadın olmak, küçük insanlara can vermek, bundan daha üstün bir saadet tasavvur edilebilir mi? Ben de bu sayede, güzel bir kadının fedakârlığı sayesinde dünyaya gelmedim mi?

Artık tamamile sükûnet bulmuştu. Odanın ortasında asılı duran avizeyi tetkik ediyordu. Evinin salonunda da böyle bir avize olacaktı.

Şimdi evini nasıl süsliyeceğini, yuvalarını daha güzel ve daha şirin göstermek için neler yapacağını düşünüyordu.

İzdivaclarına takaddüm eden günleri hatırladı. Gellirt dağındaki villâda geçen hâdiseler aklına geldi. Akşamın alaca karanlığında, salonun köşesindeki divanın üzerine yaslandıkları anı, elbiselerini sıyırıp çıplak göğsünü Peter'in kızgın dudaklarına terketmek için duyduğu sonsuz arzuyu hatırladı.

Bu anları yeniden yaşadı. Damarlarında ihtirasın kavurucu ateşini duydu. Vücudünü tatlı bir rehavet kapladı.

Peter uyandı. Başını dirseğinin üzerine dayadı. İştiyakla yüzüne baktı:

— Ne o, sen uyumuyor musun?

Miett cevab vermedi. Yüzünü yorganın altına sakladı. Gözlerini yumdu. Fakat Peter'in ateşli dudaklarını gerdanında hissedince titredi. Kendini Peter'in kollarına terketti. Vücudünün her zerresi bu sevişmenin zevkile eriyordu.

Sonra derin ve tatlı bir uykuya daldı.

Ancak öğleye doğru uyanabildi. Kızgın bir güneş odayı ısıtıyor, dışarıdan gürültüler geliyordu. Otomobil korneleri, tramvay çanları, telâşlı gidip gelmeler, hayatın bütün canlılığile sokaklardan aktığını haber veriyordu. Fakat civardaki suyun uğultusu, bütün bunların hepsini bastırıyordu.

Banyo dairesine gitti, yıkandı.

Kendini zinde, sıhhatli ve mes'ud hissediyordu.

Kahvaltıdan sonra sokağa çıktıkları zaman, ilk işi meçhul uğultunun sebebini araştırmak oldu.

Bunun, Ponte alle Grazie yakınından geçen Arno suyunun uğultusu olduğunu öğrendi.

Bu çiçek kokulu şehir, Floransa idi.

Arno geceki yağmurlardan kabarmış, sarı suları güneş ışığı altında turuncuya çalar parlak bir renk almıştı. Su, siyah gövdeli ağac kötüklerini sürüklüyordu. Pejmürde kıyafetli bir adam beline bir ip bağlamış, suların kaçırdığı kütükleri avlamak için Arnoya dalmıştı. Sahilde toplanan kalabalık, bağrışarak, alay ederek bu adamı seyrediyorlardı.

Karşı yamacda zeytin ağacları, göz alan bir yeşillikle sıralanmışlardı. Şimal rüzgârı, gökteki son bulutları da sürüklüyordu.

Arnonun kenarında duruyorlardı. Miett, başını Peter'in omzuna yaslamış, kalbindeki saadetin sonsuzluğu gözlerini yaşartmıştı.

XIII

Hava müthiş kararmıştı. Fırtına kopmak üzereydi. Hadanaç sokağında kırlangıclar alçaktan uçuşuyorlar, sivri kanadları evlerin duvarlarına sürünüyordu. Küçük evlerin pencerelerini telâşla kapatıyorlardı.

Madam Takaç pencerenin önünde duruyor, düşünceyle sokağı seyrediyordu. Küçük bir çocuk, başından fırlayıp, rüzgârın önüne katılan şapkasını yakalamak için koşuyordu.

Kederli görünüyordu. Fakat bu halini yabancılardan gizliyordu. Yalnız kaldığı zamanlar alnı daha fazla kırışıyor, gözleri çukurlaşıyordu. O, Peter'in evlenmesini çok istiyordu. Ancak, bu izdivacı büsbütün başka türlü tasavvur ediyordu. Oğlu ve gelini yanında bulunacak, torunlarının şen kahkahaları evinin içini dolduracaktı. Miett'i seviyordu. Bununla beraber kalbinde ona karşı gizli bir kin besliyordu. Onun bütün bu rüyalarını Miett çalmıştı.

Peter'in odasını, Pol Süç'e kiralamıştı. Pol'ün eski bir bavuldan başka bir eşyası yoktu. Zavallının çamaşırları bakımsız, elbiseleri lekeliydi.

Madam Takaç, ona acıyor ve bu iyi kalbli çocuğa bir anne muamelesi yapıyordu. Bütün emeli onu Aranka ile evlendirmekti. Bu takdirde Pol'ün rahat ve temiz bir hayata kavuşacağını, Aranka'nın ise mes'ud olacağını tahmin ediyordu.

(Arkası var)